

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani, 5. oktobra.

—r.— Zdaj, ko se je pričelo šolsko leto, zdi se nam času primerno, da zopet spregovorimo nekoliko besed o šolskih naših razmerah. Naš princip v tej stvari je znan, a mi ga denes še jedenkrat poudarjamo. Po našem mnenju koncentrirati se mora pozornost vseh slovenskih politikov na šole in v prvej vrsti na srednje šole. Vsaka koncesija, katero priborimo na tem polju, tehta več, kakor prestavljanje še tako fanatičnega Nemca iz dežele, ali kaka druga taka personalnost. Z jedno besedo, kvintesenca slovenskega narodnega programa obstajati bi morala v tem, da se vedno in pri vsakej priložnosti zahteva prirodno uvažanje slovenščine za učni jezik v naše šole in v prvej vrsti v srednje naše šole.

Ali do zdaj smo od grof Taaffejeve vlade v tem oziru še strašno malo dosegli, in jedina cvetlica, ki nam je pognala na šolske gredice pod grof Taaffejevim vrtnarstvom, bil je tist ponižni, rahli, srmožljivi ukaz, o katerem se je poskušalo na ljubljanske pripravnici vpeljati nekaj malo slovenščine, kar je zahtevata logična potreba in naravna pravica. Ali še k tej cvetlici pristopil je baron Conrad ter jej izpulil redka, dobrodišča peresca, tako da je ostalo samo osušeno steblice brez cveta in listov.

Narodna ideja se pa uspešno toliko časa razviti ne bode mogla, dokler bodo leto za letom gimnazije slovenske zapuščale trume nemških šolarjev, ki potem prodajajo germanstvo po univerzah, a končno pa vender s tisto gotovostjo, s katero se povračajo lastavice vsako pomlad, zopet priromajo v deželo ter službujejo pri javnih oblastnih, ne da bi bili zmožni slovenskega jezika, ki je pri nas vsakemu uradniku tako živo potreben, kakor oko v glavi.

Vprašati se mora, kako je mogoče, da je politična oblast časih primorana imenovati uradnike, ki so trdi Nemci in slovenščine samo toliko učeni, da lomijo tisto kozoprskarsko govorico, ki trga poslušalcu drob in kosti?

V tem oziru obloženi so s krivdo naši učenci slovenščine po srednjih šolah, kjer se nahajajo tiste slaboglasne paralele, ali pa tisti slovenski kurzi, v katere vstopijo otroci slovenskih Nemcev, katerih stariši v ponemčenju oholosti o slovenščini ničesar vedeti nečejo. Znana resnica je, da so naši gospodje profesorji premehki s temi nemškimi potomci. Nekako moderno bilo je do zdaj, da je vsak učenec, ki se je hodil dolgočasit v slovenski kurz, uže za „dobro svojo voljo“ dobival konci leta svoj „gentigend“ v spričevalo, ter s tem spričevalom pozneje, ko je pritiskal za javno službo, dokazoval, da je „zadostno“ učen slovenskega jezika. Nasledek temu pa je, da imamo v deželi kakor vrabčev na proso vse polno nemških uradnikov, ki sodijo ter se pečejo z javnimi reči, ne da bi bili v stanu najkrajši slovenski stavek korektno izgovoriti, še menj pa zapisati. In ako se narod potem pritožuje, izgovarjajo se s tem, da so vsi ti uradniki popolnem zmožni slovenščine, kar lahko s spričevali dokažejo.

Času primerno je torej, da se v pričetku šolskega leta obračamo do učnikov slovenščine po naših srednjih šolah, da so gledé slovenščine nemškim učencem nasproti ravno tako strogi, kakor gledé drugih tvarin. Kdor se ne uči temu naj se naloži na pleča pošten „ungentigend“, kakor je spodobno. In če se nikdo na nemških paralelkah ne uči slovenščine iz proste svoje volje, tudi dobro! Vsaj ne bomo več imeli tistih nemških uradnikov, ki v spričevalu govoré „zadostno“ slovenščino,

v praksi pa raztiljajo jezikoslovno mešanico, da je strah in groza!

Iz kranjskega deželnega zbora.

IV. seja 5. oktobra 1881.

Deželni glavar grof Thurn-Valsassina otvori sejo z naslednjim nemškim ogovorom: „Njegovega veličanstva ljubljene našega gospodarja in cesarja preslavni imendan, ki smo ga včeraj praznovali, je nam zastopnikom kranjske dežele radosten in ugoden povod, da z največjim spoštovanjem izjavimo svojo pristržno udanost, svojo neomahljivo vernost in zvestobo presvitlему vladarju.“

Nadaljevalje slovenski:

„Spomnimo se, gospoda moja, v udanosti in pohlevnosti našega blagodušnega vladarja, kateri skrbno čuje nad enakopravnostjo, pravico in svobodo svojih narodov! Bog obvari, Bog ohrani našega presvitlega cesarja Frana Josipa! Slava!“

Poslanci so navdušeno trikrat zaklicali Slava! in Hoch!

Potem je deželni glavar naznanil, da je gotov si pritrjenja deželnega zbora uže naprosil g. deželnega predsednika, naj blagovoli deželnega zbora najiskrenejše čestitanje poročiti do najvišjega prestola.

Po branji zapisnika o poslednji seji, poročá deželni glavar, da je poslanec Klun prosil za 14 dni dopusta. Dopust se dovoli. Poslanec dr. Zarnik se je vrnil s potovanja in v seji navzočen bil; isto tako vsi drugi narodni poslanci razen dr. viteza Bleiweisa.

Od poslednje seje sem so bile deželnemu zboru izročene te-le prošnje:

Občina Vrabče prosi podpore, da se bode iz Vrabč naredil pot do tržaške velike ceste.

Listek.

Štefétov Jurij.

(Konec.)

Če pa so Lipovčanje dajali v Brezje mlét, ne smemo misliti, da bi doma ne imeli mlina. V Lipovci je bilo vse, kar je kdo potreboval in tudi mlin je bil. Tam pod hribom Strncem je stal in gospodaril ga je takrat, ko se je naš Jurij veselil po Lipovci tisti slepi Primožev, ki je tedaj, ko je še opravljal mlin bogatega Žabarja pod Skalo, vreče samo tipal, a bolje vedel, čegava je ta ali ona, kakor bi mogel marsikdo, ki gleda z zdravimi očmi. Ta mlin je bil na korce in je imel jedno samo kolo, ki pa je najraje stalo, tako, da je moral Primožev jezen sedeti na obodji mlinkega kamna. Kadar je namreč deževalo, prihruli so hudourniki s hriba in Primožev je moral

odstaviti žleb, da bi mu voda kolesa ne pretrgala. Ob suhem vremenu pa vode še toliko nij bilo, da bi se je mlini petelin napil. A če je ob kakem malem dežji pritekla kaka pohlevna kaplja, pa mleti nij bilo kaj, ker so Lipovčanje navadno dali vse tistemu iz Brezja, ko je bil z vozom v vasi.

Naj povemo še, kako so Jurija nekdanj čarovnice nosile.

Neki poletni večer nese iz Brezijskega mlina vrečo moke ter počasi krevsa čez hrib v Lipovec. Ker ga začno prtavnice silno tiščati, odloži vrečo ob nekem parobku, sede poleg nje in položi glavo nanjo, da bi se malo odahnil. A tako slonečega kmalu premaga spanec. Ko se Jurij prebudi, bila je uže trda tema in takoj mu pride na um, da je Protarica, katerej je ravno nesel moko, naročila mu, da naj še pred nočjo pride z moko nazaj, ker mora še večerjo iz nje skuhati. Hiti po ozkej

poti navzgor ves zamišljen in žalosten, meneč, da ga morda Protarica ne bode hotela več pošiljati v mlin — njega počasneža.

In ko tako premišluje ter vedno le dalje hiti, pozabi, da bi moral pred Stražarjevim lazom zaviti na levo stezo, ki drži v Lipovec. Pred lazom se namreč pot v tri steze razcepi. Po desnej se pride v vas Zaklanec, po srednjaj skozi laz v Gorice, po levej pa v Lipovec.

Ko so prtavnice zopet začele močno tiščati ga, malo postoji, upogne se ter potisne vrečo višje na hrbet. Pogleda pa tudi krog sebe, da bi videl kako daleč je uže prišel. A tu mu je vse neznano in čisto nič ne ve, kje da je. Premišluje, kedaj da je bil pri Stražarjevem laz in po katerej stezi da jo je krenil. Doveda se mu, da je šel skozi laz, tedaj po stezi, ki vodi v Gorice. Zato se obrne na levo stran in jo maha naravnost skozi grmovje in

Vodja obrtne nadaljujoče šole v Novem mestu prosi, da bi se osnovala ustanova za jednega učenca te šole, ka bi mogel hoditi v kako obrtno učilnico.

Društvo za podpiranje novomeških dijakov prosi podpore.

Občina Prapreče prosi, da bi se prelozila okrajna cesta, ki drži od Čateža in Velike Loke proti St. Lovrencu in Martinje vasi na veliko cesto.

Sadjerejsko društvo v Vipavi prosi podpore.

Učitelji sodnih okrajev Ilirska Bistrica, Senožeče in Postojna prosijo za draginske priklade.

O vseh teh prošnjah bode poročati finančnemu odseku.

(Konec prih.)

Narodna svečanost

v spomin slovenskega narodnega pesnika
Štefana Modrinjaka,
v Središči 25. septembra 1881.

Cepi, sekira, motika,
Srp, kosa, plužna, otika,
Razsohe i zobače,
To je kaj zdravje da i kruh.
Modrinjak.

Vrli slovenski Središčanje vzajemno z ormoško „Slogo“ hoteli so svojega rojaka, pesnika Štefana Modrinjaka vredno počestiti in napravili so v to svrhu v Središči 25. septembra narodno svečanost.

Zdi se mi potrebno, da o tem pesniku omenim površno njega životopisne črtice. — Štefan Modrinjak rodil se je v Središči dne 23. dec. l. 1774. Svoje študije dovršil je deloma v Varaždinu, deloma v Gradcu. Dovršivši bogoslovje postal je kaplan v sekovske škofiji na slovenske strani. Zadnja njegova služba je bila služba župnika pri sv. Miklavži, kjer je dne 8. oktobra l. 1827 od mrtuda zadet umrl nagle smrti.

O njega pesnikovanji pisariti nijsem poklican, kajti v to poklicani so strokovnjaki; omenim le mimogrede, da je večino njega pesnij hudobna roka uničila, a mnogo se jih je pozgubilo.

Ob 10. uri predpoludne pričela se je svečanost omenjenega središkega pesnika.

Zbralo se je uže na vse zgodaj kacij 1500 ljudij v lepem prijaznem slovenskem Središči. Gostje bili smo v istini jako prijazno sprejeti, in takoj v začetku sem zapazil, da smo „svoji mej svojimi“, kjer Slovenca ne tišči tujčeva pēta. Kako sem se lepo oddahnil, pripeljavši

se iz znanega „nemškega“ mesta v prijazen slovenski trg Središče!

Pred šatorom pozdravi nas predsednik društva „Sloge“, g. dr. Geršak, v kratkem a jedrnatem nagovoru, omenivši namen današnje svečanosti. Potem se podamo z godbo spremljani proti središkej podružnici, kjer je bral slovesno sv. mašo Središčan gospod Cajnkovič in pri kojey so pevci iz Ormoža, Ptuja kakor tudi dijaki iz različnih krajev popevali. Ob 12. uri prične naš vrli Raič svoj izvrstni slavnostni govor. Ker se nadejam, da bomo ta izvrstni govor cel v podlistku vašega cenjenega lista čitali, ne bodem ga tu niti na kratko omenjal; omenim le, da je bil ta govor zelo primeren današnjemu političnemu položaju in da ne bi škodovalo, da bi ga čitali tudi naši državni poslanci.

Pred pesnikovo rojstveno hišo bila je deklamacija, katero je g. Dečko (Središčan) jako dobro izvršil, naši izvrstni pevci pa so potem zapeli „Jadransko morje“, katera pesen se je pela precizno, glasovi bili so lepo ubrani, ne da bi bili naši pevci kake posebne vaje potrebovali.

Ura se je približala uže na 2., pajčevine so nam jele (vsaj meni!) po trebuhu rasti, treba bode torej tudi za želodec skrbeti. In glej! kakor bi bila vsa množica mojih mislij, dá se parola, da se imamo podati v šator. Kako se mi srce zasmehlja, kajti tam nas čaka „mehka juha“, polič vina (izvrstnega, tako se nam je obetalo, in ker vem, da so Središčanje še vedno mož-beseda, verjel sem jim) in — žemlja. V šator gredé nam svira godba „Naprej zastava Slave“, a jaz sem bil vedno mej prvimi, kajti hotel sem dospeti hitro v šator, da se nekoliko oddahnem. In res, nijsem se motil. Jedva se dobro vsedeva z mojim prijateljem, uže je juha tu, katera je nama dobro dišala, to trdim gledé moje osebe ali bolje mojega želodca in ker sem zapazil, da moj prijatelj tudi precej globoko v skledo zajema, sem iz tega sklepal, da tudi on ne zaničuje daru božjega. Res, reči se mora, da je sl. odbor vrlo lepo za nas skrbel. Vsa hvala gre najprvo tamošnjemu županu g. Čuleku, kateri je bil predsednik navedenega odbora, g. kaplanu Čagranu in drugim meni nepoznatim gospodom. Gosp. Čulek pre-skrbel nam je izvrstno jed in pijačo in ker je bil šator uže napravljen, nij mi bilo treba reči: naredimo tu šotore, temveč rekel sem prijatelju le: „ostaniva tu, kajti tu je tako dobro biti.“

pravi, in še hitreje rine po goščevji. Tudi uže sliši šumenje Brezjiškega potoka, ki goni mlin-ska kolesa. Lazu pa vender še nikjer nij. Jurij se zavije malo v levo stran, postoji in gleda debelo pred se v nočno temino, da bi zapazil laz, potem pa se zopet povrne, gre dalje na desno in zopet opazuje. A ker tudi tu ne more ničesa ugledati, gre naprej, držeč se zopet leve strani in tako hodi zdaj na to, zdaj na ono stran, zdaj naprej zdaj zopet malo nazaj, kakor zajec v svojo luknjo.

Domisli si tudi, da je pravil nekda tist Lovre iz Zaklanca, ki je hodil po vaseh slamo rezat, kako so ga nekda nosile čarovnice, kako da nij prav nič vedel, kod lje hodil, in da je še le v jutro, ko je dan zazvonilo in kadar izgubé čarovnice svojo moč, zavedel se, kje je stal.

Juriju pot lije po obrazu in krog srca mu je tako hudo in tesno. Ko bi bila luna nagajiva in bi ravno zdaj pogledala izza

Ko smo našega „sitneža“ nekoliko zadovoljili, prično se napitnice. G. dr. Geršak napije presv. cesarju, in pevci zapojó cesarsko himno, koja je občinstvo razoglavo in stoje poslušalo. Gosp. Bož. Raič napije vrlim Središčanom, poudarjaje, da ga nij trga na Slovenskem, kjer bi imeli toli vrlih izobraženih Slovencev, kajti le Središčanje pri volitvah mest in trgov našo slovensko narodno čast rešijo. Dr. Jurinačeva (iz Varaždina) napitnica veljala je slovanskej solidarnosti. Ta napitnica napravila je na nas največji vtis, sprejeta je bila s tako navdušenostjo, da ploskanja in klicev: „živela slovanska solidarnost“ nij bilo konca. Mož pa je govoril tudi tako navdušeno, tako ognjevit, ka se mu je videlo, da pridejo njega besede iz dna srca.

Omenim naj le kratko par napitnic in to v prvej vrsti gosp. fil. cand. L. Požarja: Da, naš narod nikdar ne bode poginil; ako ti, sovražni Nemec, to trdiš, idi mej našo mladino, videl in spoznal bodeš takoj, da je to mladina, katero zamore le slovenska mati roditi. Ponosen sme biti slovenski narod na svojo mladež. G. Požar napijal je „Slogi“ oziroma njenemu predsedniku g. dr. Geršaku in B. Raiču slednjemu kot taborilcu. G. dr. Jurtela napil je B. Raiču kot govorniku, g. Robič g. dr. vit. Bleiweisu itd. Prečitalo se potem pismo g. dr vit. Bleiweisa, dalje telegrami, iz Beča, Gradca, Maribora, Zagreba, Ljubljane, Trsta i. t. d.

Mej vrščim se banketom popevali so pa vrli pevci naše mile pesnice, kakor „Domovina“, „Sanja“, „Sirota“, „Kdo je mar“ in več družih: Ali zdi se mi nepotrebno popisovati bolj natanko. Konstatirati moramo z veseljem, da se je Modrijankova svečanost vršila veličastno, katera boue Središčanom delala vedno veliko čast, nam pa, kateri smo se te svečanosti udeležili, ostala bode vedno v dražem, nepozabljivem spominu. — Na svidanje, vrli slovenski Središčanje! — c.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. oktobra.

Za Goriško je bil zopet voljen grof Coronini v državni zbor. Nemški listi, osobito „Dt. Ztg.“ si obeta, da bode Coronini pristopil v prihodnjem zasedanju k nemškemu klubu, a konči vender pravi, „da mora z žalostjo konstatirati, da nemško-nacionalno gibanje nij po volji grofa Coroninija“. Vederemo!

In zopet je prešnil ustavoverno nemško gospodo recte nemško-nacionalce proroški duh in seli so na stol in oznanili proroško svetu o ministerstvu Taaffejevem: Ibit redibit

lesovje, misleč, da mora tako kmalu priti na pravo pot. Pa ker mu je vedno le na umu, kako zelo, da se mu mudi domov in ker se tudi uže do dobra uveri, da je gotovo šel po srednej stezi, stopa tedaj vedno bolj na pošev v levo stran, da bi si tako okrajšal pot.

Ali ubogi Jurij hodi in hodi ter lomi goščevje in vejevje, pa steze le nikjer nij. In vrhu tega je še tako presneto oblačno in temno, da za pēd daleč pred sé ne vidi. Zopet malo postoji, gleda kvišku in začne tudi tipati smrekova debla, po katerej strani se jih oprimlje mah, da bi po tem razsodil, kje stoji Lipovec.

Ali ubožec ne more ničesa razsoditi, ker je tako zelo temno.

Nakrat se domisli, da je najbolje vrniti se in poiskati Stražarjev laz, ter od tam potem kreniti po pravej stezi. Res jo ureže po tistej strani, na katerej misli da je laz. Toda Jurij zopet hodi in hodi, a lazu le nikjer nij.

„Vrag, saj mora vender-le tu nekje biti,“

oblakov, videla bi, kako si ubožec zdaj s potom tudi solzé briše z lic.

Naposled popolnem omaga, počene in nasloni vrečo ob bližnjo smereko, potegne z roko po obrazu in tišči oči, da bi iznebil se spomina Lovrétovih besedij o čarovnicah. Ko tako tišči oči, zdi se mu, da sliši v smerekovih vrhovih vršeti čarovnice. Tudi vidi jih cele trope starih, kljukastih in mladih brhkij, kako se v dolzih belih haljah pojajo od vrha do vrha, od veje do veje. Tišči še bolj oči, a kolikor bolj jih tišči, toliko živeje vidi vse.

Končno zaspi.

Sijalo je uže solnce, ko se prebudi. Dobro zavedevši se, pogleda nekoliko okrog sebe in tu zapazi — o! čuda! da ona smereka, ob katero je naslonil vrečo, stoji prav tik laza. Zdaj je popolnem uverjen, da so tudi njega nosile čarovnice.

Ko je Jurij potem pravil po vasi, kako neusmiljeno so tisto noč počenjale čarovnice

non morierit in bello (Šlo bo vrnilo se ne umlo v boji). In prorokovanje to raznesli so nemško-nacionalcevi organi v najumazanejšo kočjo nemškega kmeta v Avstriji, da tudi on uživa dobrote prorokovanja in se že naprej veseli oboževanih gospodov svojih bodoče zmage. Mi pa, ki poznamo to čudno prorokovanje nemško-nacionalcev, se moramo le čuditi, da se glasovi o padu ministerstva Taaffejevega raznesli so vselej ravno predno se snide državni zbor. Še delujejo deželni zbori, a slišali so se že novinarski glasovi ki so pripovedovali, kdaj se snide državni zbor in ob enem s temi glasovi začulo se je tudi v nasprotnem taboru prorokovanje, da bode Taaffejevo ministerstvo palo. In zakaj? Gospodje nemško-nacionalci si pač obetajo radi tega zmage, ker so opozicije svoje falango prekrstili. Na, od te strani se ne treba nič bati ministerstvu Taaffejevemu, kajti nemških nacionalcev tendence so preveč protiavstrijske, da bi mogle posebno vabiti k sebi mnogo borilcev. Dvomno je tudi, če bodo oni poslanci, ki so se prej vestno držali komande „ustavovercev“, tudi zdaj tako navdušeno se borili za smer „nemško-nacionalcev“. Naj omenimo le kaj piše „Hon“: „Nemška stranka se torej hoče zjediniti, konsolidirati, a na tako zgrešenej in nesrečnej podlagi, da bode več zgubila po močnej edinosti nasprotne stranke, kakor pa se je pridobiti nadejala z zjedinenjem svojih razpršenih močij, osobito če se pomisli, da v tej združitvi niso vsi elementi ustavoverne stranke združeni niti ne bodo združeni, da za gotovo se skoraj more trditi, da bode ta na izključljive nemško-nacionalnej podlagi narejena konsolidacija ustavovercev tudi one prepodila, ki sicer niso Nemško-Avstrijci, a so principijelno stali pod praporom liberalne stranke.“ Jdnacih mislij je tudi „Köln. Ztg.“ Stranka bode torej še slabjša. Od te strani torej ne preti Taaffejevemu kabinetu nobena nevarnost. Možno je le še dvoje, ali da odstopi Taaffe sam, ali pa ga zapusti večina! Taaffe sam ne bode odstopil, ker se oficijelno vedno poroča, da stoji Taaffe ojačen sredi burnih valov in da ga ne straši nobena sila; in vrhu tega uživa tudi popolno zaupanje cesarjevo. Drugo: da ga zapusti večina. Tu je res odgovor nekoliko težak. Kajti vedno se toži, da vlada postopa prepočasi, da so nezadovoljni Čehi, Slovenci itd. Toda pomisliti je treba, da se mora sovražnik popolnem uničiti, popolnem pogaziti, osobito zdaj v njegovej novejši podobi, potem bode možno delati uspešneje. Torej tudi večina državnega zbora bode še dalje podpirala Taaffeja. Zastonj je vse veselje o bodočej zmagi in vse sanje o vladarstvu!

Kakor smo omenili že zgoraj, težko se bode zgodilo, da bi nenemški poslanci, kakor Rutenci, Italijani itd., ki so dozaj vedno glasovali z ustavoverci, zdaj kar na jedenkrat hoteli zatajiti svojo narodnost in bi se vrgli kar brezpogojno v žrelo „nemškega kluba“. To uvidevajo tudi gospodje nemško-nacionalci in napeli so vse svoje žile, da bi prepričali nenemške poslance, da bi k njim pristopili. „Če ne morete neposredno stopiti kot udje v nemški klub, pristopite k nam kot hospi-

ž njim, vrjel mu je starejši svet, mlajši pa se mu je smijal. In če ga je kdo izmed tacih nevernežev vprašal: „Nu, Jurij! kako pa je bilo takrat, ko so te čarovnice nosile?“ se je vselej razjezil in odgovoril: „Kaj bodeš ti govoril, ki te še mah ni obrasel.“

Tako je živel Štefeto Jurij v Lipovci, vesel, žalosten in jezen, žejen pa tudi viujen.

Samo toliko se še vé o njem povedati, da je pozneje, ko je umrla bratu žena in se le-ta nij hotel več ženiti, zavzel mesto gospodinje, vrtel se po kuhinji, pristavljaj lonce k ognju in kuhal tistega, ki je vsak v svojih hlačah, kakor je dejal krompirju.

Naposled pa sta tudi njemu zapela podružniška zvana in zanesli so ga tja gori k svetemu Lovrencu, kakor vse, ki v Lipovci zapusté ta svet.

Ivan K.

tantje.* To je zdaj vprašanje, ki tolikanj utruja nemško gospodo. Mi pa hočemo počakati, kaj prinese prihodnost, zanašajoč se na moč avtonomistične stranke.

Vnanje države.

„Bohemia“ pravi, da je zadnji članek v „Times“ o **delitvi orijenta** poslal mej svet Gladstone, ker je hotel vlasti z obljubami pridobiti, mej tem ko bi Anglija pri takem podjetji dobila največji del, namreč Egipt. Ta namera pa se mu nij posrečila. Mir in zdravo razvijanje gospodarskih odnošajev se je zagotovilo pri shodu v Gdanskem in na tem programu se tudi ne bode nič spremenilo, če se tudi snideta ruski in avstrijski car. Nemčija, pravi dalje „Bohemia“, bode, da-si se nij omenjala pri projektiranej delitvi orijenta, vporabila ves svoj vpliv, da zabrani, da bi Anglije samopasne intrige kalile evropski mir.

Iz **Rusije** dobajajo zopet glasovi o novej agitaciji nihilistov. Iz Petrograda se poroča, da je policija dve ženski zasačila, ki sta nameravali napad na carja in njegovo obitelj.

Iz **Belgrada** se poroča, da je komisija ki je imela se posvetovati o upravnej reformi imela prvo sejo pod predsedstvom Piročana- cevem in Haračaninom. Odločila je, da bode od zdaj naprej skupščina v Belgradu zborovala; dalje se je sklenilo, da se bope takoj začelo zidati provizorno poslopje za skupščino.

Francoska zbornica se bode v 28. dan t. m. sklicala. Ministerstvo misli baje nekaj dnij prej dati ostavko. „Journal des Debats“ nagovarja Gambetto, če hoče postati minister-ski predsednik in jeden del odgovornosti za politične dogodjaje prevzeti, naj v to mer uže zdaj objavi svoje nazore in odkrije in razvije svoj program.

Dopisi.

Iz Postojne 28. septembra. [Izv. dop.] (Volutev.) Jeruzalem, Jeruzalem! . . . bi na gradskih razvalinah, s Soviča vskliknil nad tem izneverjenim trgom. Kaj ti je učinila naša slovenska zemlja in kaj so ti storili naši domači možje, da odbijaš od sebe pošteno, narodno lice, koje so ti utisnili možaki, slovan-ski korenjaki? Naj se odpre črna knjiga naše zgodovine ter naj se zapiše vanjo: Leta 1881., to je, o tistem času, ko povsodi po Sloven-skem napreduje narodna reč, ko povsodi pri raznih volitvah zmagujejo narodnjaci nad ostarelimi nemčurji, si je izbrala Postojna v občinski zastop pest renegatov! Kar ima Postojna odpadnikov, vsi so se zbrali pri občinski kon-ferenci. Tu nij nobene manjine, nego — glei-ches mit gleichen — vse jednako. Zdaj ne bo ugovarjanja, ne bode protestov niti debat, am-pak vse se bo takoj odobrilo. Živio takov zbor! Le to prosimo, naj bi nam zborov ma-tador objavil vsako sejo, da ne bodo sijali kakor dozaj pod mernikom; da pojdemo vsaj poslušat, kako se poganjajo „očetje“ za našo korist.

Kaj, da smo propali narodnjaci? utegnjejo vprašati čitatelji, ki vedo, da imamo narod-nega narastaja in zavedne inteligencije v trgu. Organizacije manjka! Nij ga, da bi vajeti vzel v spretni roki. Zato pa nijsmo še izgub-ljeni, nikakor! Postojna je tako dobro sloven-ska, kakor na pr. Frankfurt nemšk. Vsi razni birokrati in filistri vkupe je ne bodo ponem-čili. Tudi njihovega gospodstva bode jeden-krat konec. Ognj groppo vien al pettine!

Z Dunaja 3. oktobra. [Izviren dopis.] (Avstrijska deželna banka in Eli-zabetina zapada železnica.) Kakor je uže iz drugih poročil znano, si je še lansko jesen brž po svojej ustanovitvi avstrijska de-želna banka močno prizadevala, da podržav-ljanje Elizabetine zapadne železnice, katero je tudi živa želja avstrijske vlade same, gotovo v svoje roke dobi, in je v dosego te svrhe ve-

liko število delnic Elizabetine železnice — pra-vijo, po zanesljivej cenitvi, okolo 35000 — po-kupila.

Ker pa je mej tem predlog podržavljenja imenovane železnice, najbolj pa namerjavana zamemba starih njenih delnic v novo železnično rento, za katero bi se naj obresti v zlatu iz-plačevali, posebno v gospodarskej zbornici na nepričakovan upor zadel, je banka kakor se v „B. B. Z.“ z Dunaja piše, ker je kurz ime-novanih delnic nenadno se tako močno povzdig-nil, vse te nakupljene delnice zopet spečala in tako pri tej kupčiji poprek 20 gld. na delnico dobička imela. Vsled te hasnovite razprodaje bode prej ko ne mogoče namerjavano spre-membo delnic v zlato rento, ki je v gospos-kej zbornici toliko silnega upora prouzro-čila, popolnem opustiti, ker se „utegne zgoditi, da upravni svet Elizabetine železnice te spre-membe še več zahteval ne bode. Vsled te pre-inačbe se bode Elizabetina zapadna železnica toliko ko gotovo v državno upravo prevzela ali kakor se tudi reče, bode se podržavila.

Domače stvari.

— (Deželni zbor.) Prihodnja seja kranjskega deželnega zbora bode v soboto ob 10. uri dopoldne.

— (Deželna vinorejska šola na Slapu) je letos, kakor čujemo, pridelala 140 hektolitrov vina.

— (Iz Trsta) se nam poroča, da se je 4. oktobra opoldne v poslopji ondotne na-mestnije ustrelil apokojeni učitelj Merkel, tis ki so ga pred par leti bili ex offio predstavili na ljubljansko realko, kamor mož nij hotel iti.

Narodno-gospodarske stvari.

Predavanje o praktičnem kmetijstvu za ljud-ske učitelje po kmetijskih šolah.

Preteklo je uže več nego deset let, kar je c. kr. ministerstvo poljedeljstva sprožilo mi-sel, naj bi se osnovala — se ve da le za po-skušnjo — po kmetijskih oziroma sadje in vinorejskih šolah praktična predavanja o kme-tijstvu za ljudske učitelje. Ideja morda nij bila slaba, kmalu smo imeli skoraj po vseh višjih in nižjih kmetijskih šolah šest do osem tednov trajajoče kmetijske kurze za učitelje; kajti ne le posamezne dežele, tudi c. kr. ministerstvo poljedeljstva delilo je radodarno učiteljem sub-vencije po 50 in več forintov. Učitelji veseli, da so skoraj dokončali trudapolno leto po uče-vanja, segali so radi po takih štipendijah; od-potovali so v počitnicah za nekoliko tednov na bližnjo kmetijsko šolo, večinoma pa ne z na-menom, da bi študirali in si glavo ubijali, am-pak si ušesa ohladili in se malo odpočili. Go-spoda odpelje se v poletnem času na deželo ali pa v toplice „auf Luftänderung“; učitelj je pa tudi gospod in zakaj bi se on ne od-peljal, posebno če je slavni deželni odbor tako radodaren, da mu plača vožnjo in druge stroške.

Trajali so taki kmetijski kurzi res neko-liko let in tudi naši slovenski učitelji hodili so na goriško kmetijske šole „auf Luftänderung“. Vprašajmo le: kdo bo z veseljem študiral o vročem poletnem času, ter še o počitnicah hlače trgal po šolskih klopeh, ko je prisiljen dan za dnevom dobrih deset mesecev tičati v šolskej izbi? In kakor malo je ljudskim učite-ljem dišalo predavanje, še menj se je ljubilo učiteljem in profesorjem kmetijskih šol o po-čitnicah poučevati. In v osmih tednih naj se človek izuri v kmetijstvu?! Smešno! Rezultat teh v poskušnjo osnovanih kmetijskih tečajev bil je torej ta, da so sprevideli ne le učitelje nižjih in profesorji višjih kmetijskih šol, ampak tudi večinoma deželni odbori kmetijske družbe in ravno tako c. kr. ministerstvo poljedeljstva, da so taki kurzi brez vse veljave. To vemo dobro tudi mi, to znajo vsi strokovnjaki in morajo znati, kajti to vprašanje ventilovalo se je premnogokrat ne samo po strokovnjaških

listih, ampak tudi v letnih poročilih c. kr. ministerstva za poljedelstvo.

Pri nas na Kranjskem govori prvo besedo o šolstvu neka klika, katera bi po pravici morala jezik držati za zobmi; nij čuda torej, da nas je prehitel čas v marsikaterih važnih rečeh za deset in še več let. Deželni odbor kranjski spravi je uže obče zastareli predlog na beli dan, naj se vpelje na deželnej sadje- in vinorejske šoli na Slapu predavanje v praktičnem kmetijstvu za ljudske učitelje. Na ljubljanskem učiteljski poučuje se kmetijstvo kot obligaten predmet. Ker je pa to predavanje le teoretično, ponudila je c. kr. kmetijska družba svoj vrt za praktičen pouk. Ali c. kr. deželni šolski svet nij hotel sprejeti te ponudbe, ampak sklenil je napraviti za preparandijo nov kmetijski poskuševalni vrt, ki bo stal več tisoč forintov. Čemu torej še kmetijsk tečaj za učitelje na sadje-rejske šoli na Slapu, bodemo vprašali? Odgovor je kratek.

Na ljubljanske učiteljske pripravničke poučuje kmetijstvo — prav za prav le bere iz knjige — neki učitelj prirodoslovja, ki pa o teoretičnem, niti o praktičnem kmetijstvu še nikdar pojma nij imel in ga še zdaj nema. Saj tudi nij zahtevati od njega. C. kr. kmetijska družba sprevidela je uže davno in sprevidel je menda tudi zdanji deželni odbor, da je tako poučevanje brez vse koristi, pošiljati hote torej učitelje v sadjerejsko šolo na Slap. V lanskem deželnem zboru storil je gospod dr. vitez Bleiweis predlog: Zastavi se nastavi na preparandiji strokovnjak v kmetijstvu za učitelja, kateri bo zraven tega tudi opravljal službo popotnega deželnega učitelja poljedelstva. C. kr. ministerstvo privolilo je uže nekoliko denarja v ta namen, predlog je pa vender padel in sicer zavoljo zdanjega učitelja na učiteljski, kateri bi potem tistih par sto forintov izgubil, katere dobiva za poučevanje v kmetijstvu.

Če bi bil dr. Bleiweisov predlog sprejet, imela bi preparandija učitelja strokovnjaka v kmetijstvu, dežela pa potovalnega učitelja poljedelstva, ki ga tako živo potrebuje. Stroški bi bili mali. Kmetijski tečaj na Slapu bo pa dosti stal in bo brez koristi. K.

Javna zahvala.

Društvu „Národna šola“ je došlo iz Starega trga poleg Loža 10 gld. podpore, katero so blagi šolski prijatelji nabrali na ondotnem kegljišči. Za ta izvanredni donesek, kakor tudi za darovanih 5 gld. ki jih je društvo prejelo v dobrodelni namen od visokorodnega gospoda dr. Jan. Bleiweisa viteza Trsteniškega, zahvaljuje se presrečno odbor.

Dunajska borza 5. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	76	gld.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	77	"	70	"
Zlata renta . . .	94	"	60	"
1860 drž. posojilo . . .	131	"	50	"
Akcije národne banke . . .	851	"	—	"
Kreditne akcije . . .	366	"	—	"
Londonska . . .	118	"	05	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	35 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	"	62	"
Državne m. ke . . .	57	"	75	"

Podpisani popravlja

rokavnike (štucelne) in drugo obleko iz kožuhovine

po najnižej cen in brzo. Za obila naročila se priporoča p. n. občinstvu

Andrej Taškar,
(565—2) kožuhar, Frančiškanske ulice št. 8.

Za jesensko in zimsko saisono

dobili smo ravnokar bogato zbirko cene, modne, solidne, to- in inozemske robe za obleko, katero najtopleje priporočamo p. n. občinstvu, obetajoč največjo postrežbo in najbolj modno fačono. (535—6)

Predstojništvo „uniji krojačev“.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Hiša

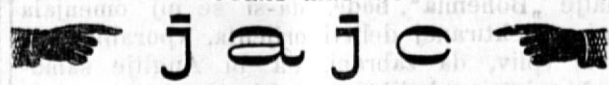
se proda v Podnartu na Gorenjskem. Poleg hiše je hlev, založišče, pokrito s ploščami, in jedno oralo vrta. Hiša ima šest sob in dve kleti. Kupec naj se oglasi pri

Janezu Fistru,
(563—2) posestniku v Podnartu na Gorenjskem.

Tirolski zeljerezec

je zopet prišel sem in stanuje: Rožne ulice št. 15 (Gostilna „pri mestu Monakovem“); priporoča se častitemu p. n. občinstvu omenjajoč, da je na izrečno željo tudi pripravljen, zelje bolj debelo rezati. On ostane celo sezono tukaj. (571—1)

Vsako množino (570 1)

(na dom prinešenih) kupi

Rudolf Kirbisch,
sladčičar, v Ljubljani, v „Zvezdi“.

Cvet zoper trganje,
po dr. Maliči,
je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrple ude in lete itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ a zraven stojecim znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo (335—2)
Lekarna „pri samoregu“ J. pl. Trnkoczyja na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

EPILEPSIJO

(božjast) ozdravi indijski zeliški sok, ki se kot posebnost, da kot jedino sredstvo z najboljšim vspehom rabi zoper božjast. (218—14)

Božjastni se hitro in srečno ozdravi, ako štirikrat ali petkrat na dan tega soka po 15 kapljic na sladkorji zavžije. Celo najstarejša in najzlobnejša bolezen se ublaži in naposled popolnem odpravi.

Dobiva se flacon po 20 kr. v skoraj vseh lekarnah Avstro-Ogerske, a v Ljubljani ima ta sok lekarnar g. Julij pl. Trnkoczy. v Jičinu pa prirejevalci Rudolf Stahl, emer. lekarnar.

S pošto se menj kot 2 flacona ne pošilja.

Umrli so:

1. oktobra: Andrej Kumar, ključničarski pomočnik, 24 1/2 let, Krakovska cesta št. 24 za, jetiko.

2. oktobra: Apolonija Lenček, gostija, 71 l., Cesarja Josipa trg št. 1, za starostjo. — Jera Zupančič, delavčeva žena, 42 l., Cesta v mestni log št. 3, za vnetico možganov. (557—4)

V najem se dá popolnem opravljena

kavarna z restavracijo

v sredi trga Postojna od 1. decembra 1881 počenši, kakor najemnik želi, na tri ali pet let. Zraven kavarniških prostorov dobi najemnik v porabo dve sobi za stanovanje, drvarnico in magacin pod streho. — Natančneje se zvé pri gospodu

Alojziji Deklevi
v Ljubljani.

Dvanajsta redna

glavna skupščina kranjske obrtne družbe

v Ljubljani

v 28. dan oktobra 1881 ob 4. uri popoldne v direkcijem bureau družbe.

Dnevni red:

- Poročilo o uspehu pretečenega službenega leta.
- Poročilo pregledovalnega odseka.
- Volitev vseh udov upravnega sveta, ker je potekla doba poslovanja po §. 25 pravil.
- Volitev ravnatelja po §. 25 pravil.
- Volitev pregledovalnega odbora.

Gospodje delničarji, ki hočejo glasovati, prosijo se v smislu §. 10 statuta, naj svoje delnice vsaj do dne 20. oktobra t. l. vložé v družbene blaginici ter vzemó legitimacijske karte. (568—1)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.